

1. APOŠTOLSKÝ LIST SVATÉHO OTCE FRANTIŠKA DANÝ „*MOTU PROPRIO*“

„*VOS ESTIS LUX MUNDI*“ (AKTUALIZOVANÉ)

**„Vy jste světlo světa.
Nemůže se skrýt město položené na hoře.“ (Mt 5,14)**

Náš Pán Ježíš Kristus volá každého věřícího, aby byl zářným vzorem ctnosti, bezúhonnosti a svatosti. Všichni jsme povoláni k tomu, abychom vydávali konkrétní svědectví víry v Krista v našem životě, obzvláště v našem vztahu k bližnímu.

Zločiny sexuálního zneužívání urážejí našeho Pána, způsobují fyzickou, psychickou a duchovní újmu obětem a poškozují společenství věřících. Aby k těmto jevům v jakékoli podobě již nedocházelo, je zapotřebí trvalého a hlubokého obrácení srdce, potvrzeného konkrétním a účinným jednáním všech členů církve, aby osobní svatost a morální závazky mohly přispívat k plné věrohodnosti evangelijní zvěsti a k účinnosti poslání církve. To umožní pouze milost Ducha Svatého, který byl vlit do našich srdcí. Musíme totiž mít stále na paměti Ježíšova slova: „Beze mne nemůžete dělat nic“ (Jan 15,5). Byť bylo již mnohé vykonáno, musíme pokračovat v poučování se z předešlých hořkých zkušeností, abychom hleděli vstříc budoucnosti s nadějí.

Tato zodpovědnost se týká především nástupců apoštolů, kteří byli Bohem určeni k pastoračnímu vedení svého lidu. Vyžaduje od nich závazek kráčet co nejvíce v Mistrových stopách. Skrze svou službu totiž „sobě svěřená stáda každý z nich pase a spravuje Kristovým jménem, radou, přesvědčováním a příkladem, ale i autoritou a posvátnou mocí. Té ovšem používají pouze pro vzdělání svého stáde

v pravdě a ve svatosti, neboť mají na zřeteli, že kdo je nejvyšší, má se stát nejmenším, a kdo je představený, má se stát tím, kdo slouží.“¹

To, co se bezprostředně vztahuje na nástupce apoštolů, se týká i všech, kdo zastávají v církvi jakoukoli službu, zavazují se slibem žít podle evangelijních rad nebo jsou povoláni ke službě křesťanskému lidu. Je proto vhodné, aby byly v obecné rovině přijaty postupy za účelem prevence a potírání těchto zločinů, které zrazují důvěru věřících.

Za tímto účelem jsem 7. května 2019 vyhlásil apoštolský list ve formě *motu proprio* obsahující normy *ad experimentum* na tříleté období.

Nyní, po uplynutí stanovené doby, po zvážení připomínek obdržených od biskupských konferencí a dikasterií Římské kurie, po vyhodnocení zkušeností z těchto let, aby se podpořilo lepší uplatňování toho, co bylo stanoveno, aniž by bylo dotčeno to, co je stanoveno Kodexem kanonického práva a Kodexem kánonů východních církví v trestních a procesních záležitostech, nařizují:

HLAVA I VŠEOBECNÉ POKYNY

Čl. 1 – Účinnost

§ 1. Tyto normy se použijí v případě oznámení týkajících se duchovních, členů institutů zasvěceného života nebo společností apoštolského života a moderátorů mezinárodních sdružení věřících uznaných nebo zřízených Apoštolským stolicí, které se týkají:

- a)
 - * trestného činu proti 6. přikázání Desatera spáchaného násilím nebo pod pohrůžkou násilí nebo zneužitím autority nebo donucením někoho uskutečnit nebo strpět sexuální jednání;

1 II. vatikánský koncil, konst. *Lumen gentium*, č. 27, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2002.

- ** trestného činu proti 6. přikázání Desatera spáchaného s osobou nezletilou nebo s osobou mající trvale nedokonalé užívání rozumu, nebo s dospělou zranitelnou osobou;
- *** nemravného získávání, uchovávání, vystavování nebo šíření pornografických snímků nezletilých osob nebo osob majících trvale nedokonalé užívání rozumu, jakýmkoli způsobem a jakýmkoli prostředky;
- **** náboru nebo navádění nezletilé osoby nebo osoby mající trvale nedokonalé užívání rozumu nebo zranitelné dospělé osoby k pornografickému předvádění nebo k účasti na pornografické prezentaci skutečné nebo simulované.

b) jednání subjektů uvedených v článku 6, spočívající v konání nebo opomenutí směřujícím k ovlivnění nebo maření civilního nebo kanonického, správního nebo trestního vyšetřování některého ze subjektů uvedených v předcházejícím „sic“² § 1 pro trestné činy uvedené pod písmenem a) tohoto paragrafu.

§ 2. Pro účely těchto norem se rozumí pod výrazem:

- a) „*nezletilý*“: každá osoba mladší osmnácti let; nezletilému je postavena naroveň osoba mající trvale nedokonalé užívání rozumu;
- b) „*zranitelná osoba*“: každá osoba ve stavu nemoci, fyzického či psychického oslabení nebo zbavení osobní svobody, který fakticky, byť jen příležitostně, omezuje její schopnost chápat nebo projevit vůli nebo jakkoli se bránit útoku;
- c) „*materiál dětské pornografie*“: jakékoli zobrazení nezletilého zapojeného do jednoznačně sexuálních úkonů, reálných nebo simulovaných, a jakékoli zobrazení pohlavních orgánů nezletilých za účelem uspokojení sexuální touhy nebo dosažení zisku, to vše nezávisle na použitém prostředku.

2 Italský originál uvádí „precedente § 1“, ovšem protože jsme stále uvnitř § 1, jde patrně o překlep místo správného „presente § 1“, tedy „tohoto § 1“.

Čl. 2 – Přijetí oznámení a ochrana osobních údajů

§ 1. S ohledem na pokyny eventuálně přijaté příslušnými biskupskými konferencemi, synodami biskupů patriarchálních církví a vrchních arcibiskupství nebo radami hierarchů metropolitních církví *sui iuris* musí diecéze nebo eparchie, jednotlivě nebo společně, mít k dispozici orgány nebo úřady, které jsou snadno přístupné veřejnosti pro příjem oznámení. Těmto církevním orgánům nebo úřadům budou podávána oznámení.

§ 2. Informace uvedené v tomto článku jsou chráněné a nakládá se s nimi tak, aby byla zajištěna jejich bezpečnost, neporušenost a důvěrnost ve smyslu kán. 471, 2 CIC a 244 § 2, 2 CCEO.

§ 3. S výjimkou toho, co je stanoveno v čl. 3, § 3, ordinář, který obdržel oznámení, je bezodkladně předá ordináři místa, kde k činům došlo, jakož i vlastnímu ordináři nahlášené osoby. Pokud se oba ordináři nedohodnou jinak, je povinností ordináře místa, kde k údajným skutečnostem došlo, aby postupoval v souladu s právem aplikovatelným na konkrétní případ.

§ 4. V této hlavě jsou eparchie postaveny naroveň diecézím a hierarcha je postaven naroveň ordináři.

Čl. 3 – Oznámení

§ 1. S výjimkou případů, kdy se o těchto informacích dozví duchovní při výkonu služby *pro foro interno*, kdykoli má duchovní nebo člen institutu zasvěceného života nebo společnosti apoštolského života informaci nebo podložené důvody domnívat se, že byl spáchán některý z činů uvedených v čl. 1, je povinen obratem oznámit tuto skutečnost ordináři místa, kde k činům došlo, nebo jinému ordináři z těch, kteří jsou uvedeni v kán. 134 CIC a 984 CCEO, s výjimkou toho, co je stanoveno v § 3 tohoto článku.

§ 2. Každý, zejména věřící laici, kteří v církvi zastávají úřad nebo vykonávají službu, může oznámit informaci o některé ze skutečností uvedených v čl. 1, a to způsobem uvedeným v předchozím paragrafu nebo jiným vhodným způsobem.

§ 3. Pokud se oznámení týká některé z osob uvedených v čl. 6, odešle se autoritě označené v čl. 8 a 9. Oznámení může být vždy adresováno příslušnému dikasteriu přímo, nebo prostřednictvím apoštolského nuncia. V prvním případě dikasterium informuje apoštolského nuncia.

§ 4. Oznámení má obsahovat co nejvíce údajů o okolnostech, jako uvedení času a místa činů, označení zapojených nebo informovaných osob, stejně jako každou další podrobnost, která může být užitečná pro zajištění pečlivého vyhodnocení faktů.

§ 5. Zprávy mohou být získány také z titulu úřadu.

Čl. 4 – Ochrana oznamovatele

§ 1. Podáním oznámení v souladu s čl. 3 nedochází k porušení úředního tajemství.

§ 2. Při zachování toho, co je stanoveno v kán. 1390 CIC a kán. 1452 a 1454 CCEO, jsou zakázány předpojatost, odvetná opatření nebo diskriminace z důvodů podání oznámení, které mohou naplnit skutkovou podstatu jednání, o němž pojednává čl. 1, § 1, písmeno b).

§ 3. Oznamovateli, osobě, která tvrdí, že byla poškozena, a svědkům nemůže být nařízena žádná povinnost mlčenlivosti týkající se obsahu oznámení, s výhradou ustanovení čl. 5 § 2.

Čl. 5 – Péče o dotčené osoby

§ 1. Církevní autority se zasazují o to, aby k těm, kdo deklarují, že jim bylo ublíženo, a k jejich rodinám bylo přistupováno důstojně a s úctou. Poskytnou jim především:

- a) přijetí, naslouchání a doprovázení, i prostřednictvím specifických služeb;
- b) duchovní pomoc;
- c) lékařskou, terapeutickou a psychologickou pomoc podle okolností případu.

§ 2. V každém případě musí být zajištěna zákonná ochrana dobré pověsti a soukromí všech dotčených osob, jakož i důvěrnost osobních

údajů. Na nahlášené osoby se aplikuje domněnka, o níž je v čl. 13 § 7, při zachování ustanovení čl. 20.

HLAVA II POKYNY TÝKAJÍCÍ SE BISKUPŮ A JIM NAROVĚŇ POSTAVENÝCH

Čl. 6 – Subjektivní oblast aplikace

Procesní normy uvedené v tomto článku se týkají případů uvedených v čl. 1, kterých se dopustí

- a) kardinálové, patriarchové, biskupové a papežští legáti;
- b) duchovní, kteří pastoračně vedou nebo vedli místní církve nebo subjekt jí narovně postavený, latinskou nebo východní, včetně osobních ordinariátů, v případě skutků, kterých se dopustili *během působení v úřadě*;
- c) duchovní, kteří pastoračně vedou nebo vedli osobní prelaturu, v případě skutků, kterých se dopustili *během působení v úřadě*;
- d) duchovní, kteří stojí nebo stáli v čele veřejného klerického sdružení s pravomocí inkardinovat, v případě skutků, kterých se dopustili *během působení v úřadě*;
- e) ti, kdo byli nebo jsou nejvyššími představenými institutů zasvěceného života nebo společností apoštolského života papežského práva, stejně jako klášterů *sui iuris*, v případě skutků, kterých se dopustili *během působení v úřadě*;
- f) věřící laici, kteří jsou nebo byli moderátory mezinárodních sdružení věřících uznaných nebo založených Apoštolským stolcem, v případě skutků, kterých se dopustili *během působení v úřadě*.

Čl. 7 – Příslušné dikasterium

§ 1. V rámci této hlavy se označením „*příslušné dikasterium*“ rozumí Dikasterium pro nauku víry v případě trestných činů jemu

vyhrazených podle platných norem. Ve všech ostatních případech to s ohledem na příslušnou kompetenci stanovenou zákonem Římské kurie jsou:

- Dikasterium pro východní církve;
- Dikasterium pro biskupy;
- Dikasterium pro evangelizaci národů;
- Dikasterium pro klérus;
- Dikasterium pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života;
- Dikasterium pro laiky, rodinu a život.

§ 2. Za účelem zajištění co nejlepší koordinace příslušné dikasterium informuje o oznámeních a o výsledcích vyšetřování Státní sekretariát a ostatní přímo zainteresovaná dikasteria.

§ 3. Komunikace mezi metropolitou a Svatým stolcem, o níž pojednává tato hlava, probíhá prostřednictvím apoštolského nuncia.

Čl. 8 – Postup v případě oznámení, které se týká biskupa latinské církve a jiných subjektů, o nichž pojednává čl. 6

§ 1. Autorita, která obdrží oznámení, je předá jak příslušnému dikasteriu, tak metropolitovi církevní provincie, ve které má nahlášená osoba trvalé kanonické bydliště.

§ 2. Pokud se oznámení týká metropolity nebo je stolec metropolity uprázdněn, je předáno Svatému stolci a sufragánnímu biskupovi, který je nejdéle v úřadě, na něhož se v tomto případě vztahují následující předpisy určené pro metropolitu. Stejně tak je Svatému stolci předáno oznámení týkající se těch, kteří jsou v pastoračním vedení církevních oblastí bezprostředně podléhajících samotnému Svatému stolci.

§ 3. Oznámení, které se týká papežského legáta, je předáno přímo Státnímu sekretariátu.

Čl. 9 – Postup uplatňovaný v případě biskupů východních katolických církví a jiných subjektů, o nichž pojednává čl. 6

§ 1. Oznámení týkající se biskupa nebo jiného naroveň mu postaveného subjektu patriarchální církve, vrchního arcibiskupství nebo metropolitní církve *sui iuris* je předáno příslušnému patriarchovi, vrchnímu arcibiskupovi nebo metropolitovi církve *sui iuris*.

§ 2. Pokud se oznámení týká metropolitní patriarchální církve nebo vrchního arcibiskupství, který zastává úřad na území těchto církví, je předáno příslušnému patriarchovi nebo vrchnímu arcibiskupovi.

§ 3. V případě výše uvedených oznámení je autorita, která oznámení obdržela, předá také Dikasteriu pro východní církev.

§ 4. Pokud je nahlášenou osobou biskup nebo metropolita mimo území patriarchální církve, vrchního arcibiskupství nebo metropolitní církve *sui iuris*, je oznámení předáno Dikasteriu pro východní církev, které, když to uzná za vhodné, informuje příslušného patriarchu, vrchního arcibiskupa nebo metropolitu *sui iuris*.

§ 5. V případě, že se oznámení týká patriarchy, vrchního arcibiskupa nebo metropolitní církve *sui iuris* nebo biskupa jiných východních katolických církví *sui iuris*, je předáno Dikasteriu pro východní církev.

§ 6. Následující pokyny týkající se metropolitní jsou uplatňovány církevní autoritou, které je předáno oznámení na základě tohoto článku.

Čl. 10 – Postup uplatňovaný v případě nejvyšších moderátorů institutů zasvěceného života nebo společností apoštolského života

Pokud se oznámení týká těch, kteří jsou nebo byli nejvyššími moderátory institutů zasvěceného života nebo společností apoštolského života papežského práva, jakož i klášterů *sui iuris* přítomných ve Městě a v suburbikánních diecézích, předá se příslušnému dikasteriu.

Čl. 11 – Povinnosti metropolitní na počátku řízení

§ 1. Metropolita, který obdrží oznámení, neprodleně požádá příslušné dikasterium o pověření zahájit vyšetřování.

§ 2. Dikasterium jedná bez otálení tak, aby nejpozději do třiceti dnů od obdržení prvního oznámení od apoštolského nuncia nebo od žádosti o pověření ze strany metropolitů dodalo příslušné instrukce týkající se postupu v konkrétním případě.

§ 3. Pokud metropolita považuje oznámení za zjevně neopodstatněné, informuje o tom prostřednictvím apoštolského nuncia příslušné dikasterium, a pokud to nerozhodne jinak, nařídí jeho uzavření.

Čl. 12 – Svěření vyšetřování jiné osobě než metropolitovi

§ 1. Pokud příslušné dikasterium, po vyslechnutí apoštolského nuncia, považuje za vhodné svěřit vyšetřování jiné osobě než metropolitovi, informuje jej o tom. Metropolita předá veškeré informace a důležité dokumenty osobě pověřené dikasteriem.

§ 2. V případě uvedeném v předchozím paragrafu se následující pokyny, které se týkají metropolitů, použijí na osobu pověřenou vedením vyšetřování.

Čl. 13 – Provádění vyšetřování

§ 1. Metropolita, poté co obdrží pověření od příslušného dikasteria, v souladu s obdrženými instrukcemi jak postupovat, osobně nebo prostřednictvím jedné nebo více vhodných osob:

- a) shromáždí informace týkající se povahy skutků;
- b) vyhledá informace a dokumenty nezbytné pro účely vyšetřování, které jsou uchovávány v archivech církevních úřadů;
- c) spolupracuje s dalšími ordináři nebo hierarchy tam, kde je to nezbytné;
- d) pokud to považuje za vhodné a při zachování toho, co je stanoveno v následujícím § 7, požaduje informace od osob a institucí, včetně civilních, které jsou schopny poskytnout důležitý materiál pro vyšetřování.

§ 2. Kdykoli je nutné vyslechnout nezletilou nebo dospělou zranitelnou osobu, metropolita zajistí vhodný způsob, s ohledem na jejich podmínky a na státní zákony.

§ 3. V případě důvodných obav, že by informace související s případem mohly být odcizeny nebo zničeny, provede metropolita nezbytná opatření pro jejich záchranu.

§ 4. I když metropolita využije asistence dalších osob, zůstává zodpovědným za řízení a průběh vyšetřování, jakož i za přesné vykonání instrukcí uvedených v článku 11 § 2.

§ 5. Metropolitovi asistuje notář svobodně zvolený podle normy kán. 483 § 2 CIC a 253 § 2 CCEO.

§ 6. Metropolita jedná nestranně a bez střetu zájmů. Pokud by se domníval, že se nachází ve střetu zájmů nebo že není schopen zachovat patřičnou nestrannost pro zajištění důvěryhodnosti vyšetřování, je povinen odstoupit a oznámit tuto okolnost příslušnému dikasteriu.

§ 7. Vždy se uznává presumpce nevinny a oprávněná ochrana dobrého jména vyšetřovaného.

§ 8. Metropolita, pokud to vyžaduje příslušné dikasterium, informuje vyšetřovaného o vyšetřování vedeném proti jeho osobě, vyslechne ho ohledně faktů a vyzve ho k předložení obhajoby. V těchto případech může vyšetřovaný využít právního zástupce.

§ 9. Metropolita podle obdržených pokynů pravidelně předává příslušnému dikasteriu zprávu o stavu vyšetřování.

Čl. 14 – Účast odborníků

§ 1. V souladu s případnými směrnicemi biskupské konference, synody biskupů nebo rady hierarchů ohledně způsobu, jak napomáhat metropolitovi při vyšetřování, je velmi vhodné, aby biskupové příslušné provincie, jednotlivě nebo společně, vytvořili seznamy odborníků, ze kterých může metropolita vybrat osobu nejvhodnější k pomoci při vyšetřování, podle potřeb daného případu, zvláště s ohledem na spolupráci, kterou mohou poskytnout laici v souladu s kán. 228 CIC a 408 CCEO.

§ 2. Metropolita si může svobodně zvolit i jiné stejně kvalifikované odborníky.

§ 3. Kdokoli asistuje metropolitovi při vyšetřování, má jednat nestranně a nesmí být ve střetu zájmů. Pokud by se domníval, že se nachází ve střetu zájmů nebo že není schopen zachovat patřičnou nestrannost pro zajištění důvěryhodnosti vyšetřování, je povinen odstoupit a oznámit tuto okolnost metropolitovi.

§ 4. Osoby asistující metropolitovi složí přísahu, že budou své pověření plnit odpovídajícím způsobem a věrně, s respektováním toho, co stanoví čl. 13 § 7.

Čl. 15 – Délka vyšetřování

§ 1. Vyšetřování má být ukončeno v krátké době nebo ve lhůtě určené pokynem uvedeným v čl. 11 § 2.

§ 2. Ze spravedlivých důvodů a po zaslání zprávy o stavu vyšetřování může metropolita požádat příslušné dikasterium o prodloužení lhůty.

Čl. 16 – Předběžná opatření

Pokud to požadují skutečnosti nebo okolnosti, navrhne metropolita příslušnému dikasteriu přijetí vhodných předběžných nebo ochranných opatření vůči vyšetřovanému. Dikasterium přijme opatření po vyslechnutí apoštolského nuncia.

Čl. 17 – Založení fondu

§ 1. Církevní provincie, biskupské konference, synody biskupů nebo rady hierarchů mohou založit fond určený ke krytí nákladů šetření, zřízený podle kán. 113 a 1303 § 1, 1° CIC a 1047 CCEO. Fond bude spravován v souladu s normami kanonického práva.

§ 2. Na žádost pověřeného metropolity mu správce fondu poskytne prostředky nezbytné k provádění vyšetřování, při zachování povinnosti předložit správci konečné vyúčtování po ukončení vyšetřování.

Čl. 18 – Předání dokumentů a „vota“

§ 1. Po skončení vyšetřování předá metropolita originál dokumentů příslušnému dikasteriu spolu s vlastním „*votem*“ o výsledcích vyšetřování s odpovědí na eventuální otázky položené v instrukcích

uvedených v čl. 11 § 2. Kopie dokumentů se uloží v archivu příslušného apoštolského nuncia.

§ 2. S výjimkou následných pokynů příslušného dikasteria zanikají pověření metropolitů ukončením případu.

§ 3. V souladu s pokyny příslušného dikasteria metropolita na požádání informuje o výsledku vyšetřování osobu, která tvrdí, že byla poškozena, a případně osobu, která oznámení podala, nebo jejich právní zástupce.

Čl. 19 – Další opatření

Příslušné dikasterium, kromě případu, kdy rozhodne o doplňujícím vyšetřování, postupuje v souladu s právem aplikovatelným na daný případ.

Čl. 20 – Zachování státních zákonů

Uvedené normy se provedou bez újmy práv a povinností daných místní státní legislativou, zvláště těch, které se týkají případné oznamovací povinnosti vůči příslušným civilním autoritám.

Narizují, aby tento apoštolský list ve formě motu proprio byl vyhlášen zveřejněním v *L'Osservatore Romano* a nabyl účinnosti 30. dubna 2023 a byl publikován v *Acta Apostolicae Sedis*. Nabytím jeho účinnosti se ruší předchozí apoštolský list ve formě motu proprio vyhlášený 7. května 2019.

Dáno v Římě u Svatého Petra dne 25. března roku 2023, o slavnosti Zvěstování Páně v jedenáctém roce pontifikátu

František